

Od Redakcji

Problematykę piętnastego z kolei (a trzeciego w 2017 roku) numeru „Finansów i Prawa Finansowego” zdominowały teksty odnoszące się do problematyki ochrony konsumentów na rynku usług finansowych. To tematyka o szczególnym dziś znaczeniu. Wobec rozszerzającej się finansjalizacji, przy jednocześnie wciąż niskiej świadomości finansowej społeczeństw, konsumenci narażeni są na istotne ryzyko wynikające zarówno z samej istoty kontraktów finansowych, a także niekiedy nieetycznych zachowań pracowników instytucji finansowych, a dodatkowo także czasem i własnej nieracjonalności i niefrasobliwości. Chronić konsumentów można poprzez wprowadzanie stosownych regulacji (oraz sankcji za ich naruszanie), promowanie wysokich standardów etycznych (oraz piętnowanie nieetycznych postaw), ale kluczowe znaczenie ma edukowanie konsumentów oraz dostarczanie im wiedzy umożliwiającej podejmowanie racjonalnych decyzji. Wiele z tych wątków poruszanych jest w artykułach prezentowanych w niniejszym numerze.

Numer otwiera artykuł autorstwa Krzysztofa Borowskiego, który podnosi często akcentowaną kwestię chciwości i jej wpływu na podejmowane decyzje finansowe. Prof. Krzysztof Borowski omawia ten aspekt w ciekawym ujęciu: na przykładach wybranych filmów anglosaskich i polskich. Uwypukla przy tym przydatność zastosowania tych filmów w procesie dydaktycznym. Bez wątplenia poruszane wątki i różnorodność podejść w prezentowaniu chciwości mogą stymulować przemyślenia i ciekawe dyskusje.

Kontrowersje związane z dodatkowym opodatkowaniem banków można rozpatrywać w kontekście ekonomicznej analizy prawa. Oczywiście ścierają się tu racje ekonomicznej efektywności oraz sprawiedliwości społecznej. W artykule poświęconym tej problematyce mgr Tomasz Famulski przeprowadza wywód na temat efektywności ekonomicznej w ekonomicznej analizie prawa. Niestety, piśmiennictwo nie jest tu spójne, co utrudnia praktyczne zastosowanie teorii. Być może artykuł ten da asumpt do rozbudowy tej teorii.

Relatywnie niska wiedza finansowa to jedna z istotnych bolączek dotyczących polskiego (i nie tylko) społeczeństwa. W kolejnym artykule dr Anna Korzeniowska przedstawia wyniki swoich badań na temat wiedzy studentów na

temat produktów finansowych. Oprócz wskazania samooceny poziomu tej wiedzy (oraz jej zróżnicowania w zależności od kierunku studiów) Autorka zwraca uwagę na źródła tej wiedzy. Może to stanowić cenny materiał dla podmiotów pragnących zaangażować się w prowadzenie edukacji finansowej, w tym nade wszystko samych instytucji finansowych, które zyskują podpowiedzi w zakresie sposobów dotarcia z informacjami do potencjalnych klientów.

Jedną z ważnych decyzji w zarządzaniu finansami osobistymi jest ta dotycząca zaciągnięcia zobowiązania na sfinansowanie zakupu lub budowy mieszkania bądź domu. W Polsce – podobnie jak w kilku innych krajach – istotnym problemem stały się walutowe kredyty mieszkaniowe. Mgr Piotr Liwoch pochylił się nad tym problemem. W tym wyważonym opracowaniu przedstawia zarówno kwestię odpowiedzialności banków, jak i dokonuje oceny postulatów i inicjatyw legislacyjnych na rzecz tzw. frankowiczów.

Natomiast prof. Sophia Lobozyńska, prezentuje wyniki badań empirycznych dotyczących ochrony konsumenta na rynku usług finansowych w Ukrainie. Przeprowadzone badanie kwestionariuszowe przedstawia nie tylko kwestię doświadczeń w zakresie naruszenia praw konsumentów, ale także kwestie związane z dostępem do informacji i świadomością finansową.

W kolejnym artykule Mateusz Muszyński przeprowadza pobieżną analizę konsekwencji „podatku bankowego” dla poziomu efektywności wybranych banków komercyjnych. Autor zbadał poziom rentowności banków w roku 2015 (przed wprowadzeniem podatku od niektórych instytucji finansowych) i 2016 (w roku wprowadzenia podatku). Oczywiście na wyniki banków oddziaływało w tym okresie wiele czynników, jednak możliwe jest sformułowanie wstępnych ocen wpływu dodatkowego opodatkowania na efektywność finansową tych podmiotów.

Znajomość produktów finansowych jest przydatna dla efektywnego zarządzania finansami gospodarstwa domowego. Mgr Agnieszka Wiśniewska przedstawia w swym artykule specyfikę zarządzania finansami osobistymi. Rozważania ilustruje danymi na temat kluczowych wielkości finansowych odnoszących się do gospodarstw domowych w wybranych krajach Unii Europejskiej.

Biorąc pod uwagę niski poziom wiedzy gospodarstw domowych dotyczący produktów finansowych, wpływający na jakość zarządzania finansami osobistymi istotne znaczenie mają regulacje i instytucje ochrony konsumenta. Krystian Wodniak omawia w swym artykule kluczowe aspekty prawne i ekonomiczne ochrony konsumentów na rynku terminowym.

Problem który się pojawił już wcześniej w tym numerze czasopisma to chciwość. A skoro o chciwości... Temat ten bezsprzecznie wiąże się z decyzjami inwestycyjnymi. Anna Wojtasińska, przedstawiająca artykuł zamykający niniejszy tom, przygląda się rentowności i ryzyku różnych typów inwestycji: od klasycznych inwestycji w papiery wartościowe, po inwestycje w metale szla-

chetne oraz waluty. Autorka podkreśla konieczność znajomości metod analizy inwestycji. Niestety, wielu inwestorom brak adekwatnej wiedzy i umiejętności.

Niniejszy numer kwartalnika przedstawia szerokie spectrum zagadnień finansów i prawa finansowego. Mamy nadzieję, że lektura tych tekstów będzie interesująca i pobudzi do własnych przemyśleń i badań empirycznych. Zachęcamy do publikacji ich rezultatów na naszych łamach.

W imieniu Redakcji

Monika Marcinkowska